

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. II. De Episcopis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

thoritas , & jurisdictio Legatorum de Latere maxima est , Non solùm enim possunt in sua Provincia id quod Episcopi in suis Diæcesibus; sed amplioribus quoque privilegiis potiuntur, ut fusè tractant Canonistæ in *tit. de Offic. Legati*, atque etiam colligi potest ex litteris Apostolicis, quæ Legatis, aut Nunciis dari solent cum mandato Legationis, & cum expressione potestatis, quæ ipsis comunicatur. Videri potest Barb. lib. 1. Jur. Eccl. cap. 5.

T I T. II.

De Episcopis.

1. **P**ost S. R. E. Cardinales, Legatos, & Nuncios qui Sedis Apostolicæ authoritatem repræsentant, consideranda venit dignitas Episcopalis, cujus Ordo maximus est in Ecclesia, unde ipse Summus Pontifex sese appellat Episcopum, quando ab Ordine se denominat, ut notat Glos. in proemio sexti Decretalium *v. Episcopus.*

2. Multiplex autem est Episcoporum gradus in Ecclesia. Alii enim sunt qui dicuntur simpliciter Episcopi; alii Archiepiscopi, alii Primates, alii Patriarchæ. Episcopi vocantur qui pro spirituali regimine Civitatibus præsunt, ita dicti à græca voce, quia sunt quasi superintenden-

dententes seu speculatores super populi, & Gregis sibi commissi mores, vitamque invigilantes, ut explicat Isid. relatus à Gratiano in *c. Cleros 2. dist. 21. vers. Episcopus autem.*

3. Archiepiscopi sunt qui & habent gregem sibi subjectum, & præterea præsunt Episcopis unius Provinciæ, ita dicti à græca voce quia sunt quodammodo Principes Episcoporum, ut explicatur in *cit. c. Cleros vers. Inde Archiepiscopus.* Dicuntur etiam Metropolitanis, ut constat ex *c. 2. 6. 9. 3.* quia Sedem habent in civitate capite unius Provinciæ, qualis civitas vocari solet Metropolis, quasi mater Civitatum. Episcopi autem ejusdem provinciæ subjecti Archiepiscopo dicuntur ejusdem suffraganei ut videre est in *cit. c. 2. & in c. suffraganeis n. de Elect.*

4. Patriarchæ, & Primate si solam vocum significationem consulas, parum vel nihil inter se differre videntur: utroque enim nomine significantur, qui & supra gregem sibi subjectum, & supra Episcopos, atque Archiepiscopos plurium provinciarum potestatem habent, ut per se satis indicat ipsa nominum derivatio: *Patriarcha* enim græcè idem significat, quod latine *Patrum Princeps*, ut explicatur in *cit. c. Cleros vers. Patriarcha.* *Primas* autem est idem quod sedem habens in prima civitate, ex *c. Nulli 2. dist. 99.* quo nomine civitates illæ appellatæ sunt, quæ reliquis plurium provincia-

tum

tum civitatibus dominabantur, in quibus sicut pro regimine sæculari instituta fuerat Præfectura, quæ ad plures provincias jurisdictionem extenderet; ita & pro gubernatione Ecclesiastica posita fuit Sedes Episcopalis, cui reliquæ plurium provinciarum sedes subderentur, ut constat ex *c. Provincia 1. dist. 99.*

5. Non obstante tamen ea vocum in significando similitudine usus obtinuit, ut Patriarchæ nomen quibusdam tantum specialibus Primatibus tribuatur, relicto reliquis solo nomine Primatis. Præcipui autem illorum sunt Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus, infra Romanum Pontificem, qui non solum est Supremum in terris visibile caput totius Ecclesiæ; sed est præterea specialis Episcopus Romanæ Urbis, & Occidentalium Provinciarum Patriarcha, quo nomine specialiter ipsi subditur Italia tota cum Insulis, Gallia, Anglia, Scotia, & Hybernia, Hispania cum Insulis fortunatis, & Balearibus, tota Germania Superior, & Inferior, Dalmatia, Illiricum, Bohemia, Polonia cum Livonia, & Lituania, item Dania Norvegia, & Suetia cum Insulis Scandiæ, Islandiæ, Gothiæ, aliarumque septentrionalium, item Pannonia cum Transilvania, Boffina, & aliis, Africa, Numidia, & utraque Mauritania, Cæsariensis, & Tingitana.

6. Infra Romanum Pontificem antiquitus fuit primus Alexandrinus, & secundus Antiochenus, ut patet ex *can. Sacrosancta 3. dist. 22.* satisque innuit canon concilii Niceni relatus in *c. Mos antiquus 6. dist. 65.* Utraque enim illa sedes fundata fuit à S. Petro, qui Antiochiæ per aliquod tempus personaliter sedit, & Alexandriam nomine suo Marcum misit; ac præterea in utraque civitate tunc temporis erant pro sæculari regimine Præfecturæ præcipuæ, circumjacentium regionum provinciis jus dicentes, ad cujus regiminis similitudinem instituta fuit, ut diximus, Ecclesiarum Patriarchalium hierarchia. Ex qua etiam ratione factum est ut sedes Alexandrina Antiochenam præcederet, non obstante quod Antiochena fuerit à Petro personaliter instituta, & Alexandrina per Marcum; quia scilicet Præfectura Alexandrina erat Augustalis, & majoris dignitatis, quam Antiochena, ut habetur ex *ff. & C. de Offic. Pref. Augustal.*

7. Patriarchæ Alexandrino subdita fuit Ægyptus, Lybia, Pentapolis, & Ethiopia. Antiocheno autem Orientalis Ecclesia, quæ complectebatur Syriam, Assyriam, Mesopotamiam, Mediam, Parthiam, Persiam, reliquasque Asiæ partes usque ad Indiam Orientalem.

8. Sedes Hierosolymitana, quamvis esset Apostolica, utpote fundata per S. Jacobum,
jura

jura tamen Patriarchatus ab initio non habuit, imo subdita fuit Cæsareæ Metropoli Provinciæ Palestinæ, ut constat ex *can. 7. Concilii Niceni*, quamvis in signum honoris, eo quod in ea Urbe jacta fuissent prima Christianæ Religionis fundamenta per Christi Domini Passionem, & mortem, prædicationemque Apostolorum, ibidemque Sedem fixisset Jacobus Apostolus suoque sanguine consecrasset; concessum fuerit, & cit. *can. 7. Concilii Niceni* confirmatum Hierosolymitano Antistiti, ut in conciliis generalibus primum locum haberet infra Alexandrinum, & Antiochenum supra omnes Metropolitans.

9. Intra hos honorariæ præminentia fines se cohibuit Hierosolymitanus usque ad concilium Ephesinum, à quo impetrare curavit jura Patriarchatus, productis insignibus suæ Ecclesiæ prærogativis; irrito tamen conatu, resistente præsertim Cyrillo Alexandrino, ne aliquid decerneretur contra Canonem concilii Niceni, ut tradit S. Leo Papa in sua Epistola 62. ad Maximum Antiochenum: ex qua etiam ratione idem S. Pontifex reprobavit decretum editum à Patribus Concilii Calcedonensis post 20. annos subsecuti, quo Sedes Hierosolymitana, declarata fuit Patriarchalis, attributis ei tribus Palestinis, ab Antiocheno Patriarchatu detractis. & quamvis idem Calcedonense decretum fuerit approbatum in quinta Synodo: attamen

men nec eam approbationem confirmatam fuisse à Summo Pontifice clare colligitur ex responsis Nicolai 1 ad quæsitâ Bulgarorum *cap. 92.* ubi Sedes primarias verè Patriarchales dicit esse tantum Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam; Hierosolymitanam autem esse solo nomine, & quoad signa honoris Patriarchalem, servata propria dignitate Metropoli, juxta canonem concilii Niceni. Tandem successu temporis, cum aliud circumstantiæ suaderent, in concilio Lateran. IV. confirmata fuit ea dignitas ab Innocentio III. ut constat ex *c. Antiqua 23. De privilegiis*, quod est ex eo Lateran. concilio desumptum, ubi etiam decernitur, ut Sedes Hierosolymitana sit quarta Patriarchalis infra Constantinopolitanam, Alexandrinam, & Antiochenam.

10. Similibus fere gradibus ad Patriarchatum ascendit Episcopus Bizantinus, qui fuit ab initio suffraganeus Metropolitani Heracliensis in Thracia, ut constat ex *Gelasii epist. 13. ad Acarium*. Sed cum postea Bizantio facta esset ingens accessio dignitatis, translatione Imperii per Constantinum, à quo Constantinopolis vocatum est; multum etiam præcellentiæ accessit ejus urbis Episcopatui, ita ut in concilio Constantinopolit. 1. decretum illud editum fuerit: *Episcopus Constantinopol. habeat priores honoris partes post Romanum Episcopum, eo quod Constantinopolis*

rinopolis sit nova Roma. Huic tamen decreto (sive per illud vere tribuerentur jura Patriarchatus, sive solum concederetur honoraria præ eminentia, quemadmodum olim concessa fuerat Hierosolymitano) restitit Romana Sedes, quæ illius Concilii ea solum approbavit, quæ contra Macedonium definiverat, ut constat ex *epist. 31. S. Gregorii lib. 6.*

II. Similem quoque exitum sortita est constitutio concilii Calcedonensis, qua, & Patriarchalis potestas, & supra reliquos Patriarchas infra Romanum Pontificem præ eminentia Constantinopolitanæ Sedi concessa fuit, attributis ei Diocæsesibus Thraciæ, Ponti, & Asiæ, cui constitutioni constanter quoque obstitit S. Leo Canonum Nicenorum fortissimus Custos, ut patet ex *ejusdem litteris 53. & 54. datis ad Imperatorem, & ad Anatolium Constantinopolitanum Antistitem, qui voluntati Sancti Pontificis acquieverunt.* Successu tamen temporis, quidam Anatolii Successores, quod hæstens per conciliorum decreta firmatum non fuerat, obtinuerunt per Imperatorum leges, quibus, adhærendo prædictis decretis concilii Constantinopolitani, & Calcedonensis, statutum fuit, ut Episcopus Constantinopolitanus primus esset inter Patriarchas infra Summum Pontificem, ut videre est in *Authent. de Ecclesiast. titulis §. Ideoque sancimus. collat. 9.* quod statu-

statutum utcumque fuerit omni validitate vacuum, ansam tamen præbuit pluribus Constantinopolitanis Præsulibus jurâ sibi Patriarchalia conservandi. Tandem post omnes istos irritos conatus, variatis post aliquot sæcula circumstantiis, Constantinopolitanæ Sedi primus ille, infra Romanum Pontificem, Patriarchalis dignitatis gradus indultus fuit à legitima Potestate. decreto Innoc. III. in concil. Lateran. IV. quod refertur in supra cit. c. *Antiqua 23. de privilegiis*, ubi etiam specialia quædam Patriarchalium quatuor Sedium privilegia recensentur.

12. Præter hos quatuor primarios Patriarchas, dantur etiam in Ecclesia Primates aliqui, quibus ex recepta loquendi consuetudine nomen Patriarchæ tribuitur. Quinam autem illi sint, & in quibus regionibus, videri potest distincte narratum, apud *Azor. Inst. moral. p. 2. lib. 3. cap. 35.*

T I T. III.

De potestate Episcoporum.

1. **H**is circa varios Episcoporum gradus prælibatis, ut nonnihil etiam circa ipsorum jura, & potestatem breviter explicetur; notandum est eos omnes differre in aliquibus, in aliquibus